

SXEDIO.GR1

31.3.1955: Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΙΒΑΣ- ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΦΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΚΑΙ ΠΑΙΡΝΕΙ ΤΗΝ ΕΥΧΗ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΕΑΓΡΥΠΝΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΕΝΕΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Τις τελευταίες ημέρες του Μάρτη του **1955** ο αρχηγός της ΕΟΚΑ Γεώργιος Γρίβας προέβαινε στις τελευταίες προετοιμασίες.

Ηδη είχε προεπιλέξει τους χώρους που θα αποτελούσαν τους στόχους της οργάνωσης, είχε αποστείλει τον οπλισμό και τις εκρηκτικές ύλες που χρειαζόνταν και σε μερικές περιπτώσεις είχε επιθεωρήσει ο ίδιος τις προετοιμασίες.

Η υπηρεσία πληροφοριών του θεωρείτο πλέον αξιόπιστη με τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη από το Παλαιχώρι με τον οποίο συνεργαζόταν ο αστυνομικός του "Σπέσιαλ Μπράντς" Παύλος Στόκκος και του έδινε όσες πληροφορίες μπορούσε ήταν πολύτιμες.

Ανάμεσα στα άλλα περιλαμβάνονταν και οι καταθέσεις που είχαν δώσει τα μέλη του πληρώματος του ιστιοφόρου Αγίος Γεώργιος που είχαν συλληφθεί στις **25** Ιανουαρίου **1955** στην περιοχή της Χλώρακας μαζί με το σκάφος τους.

Ο Πολήκαρπος Γιωρκάτζης είχε γεννηθεί στο Παλαιχώρι το **1931** και από το **1950-1955** εργάστηκε ως υπάλληλος στο Εμπορικό Επιμελητήριο Λευκωσίας.

Άλλοι που συνδέθηκαν αυτή την περίοδο με την ΕΟΚΑ ήταν ο Μάρκος Δράκος που γεννήθηκε το **1930** στον Καλοπαναγιώτη και είχε εργασθεί στο Ξερό μέχρι το **1952** και στη συνέχεια στην Ελληνική Μεταλλευτική Εταιρεία.

Ο Δράκος συνδέθηκε με την οργάνωση νεολαίας ΠΕΟΝ και κατέστη ένα από τα επίλεκτα στελέχη του και βοηθός του Γενικού της Γραμματέα Σταύρου Ποσκώτη από τη Λάρνακα.

Άλλοι άνδρες είχαν ήδη οργανωθεί για καλά στην οργάνωση στις διάφορες επαρχίες και ανέμεναν

το σύνθημα για να αναλάβουν δράση.

Με τη βοήθεια αυτών των πρωτοπόρων και εκατοντάδων άλλων, ο Γρίβας ετοιμαζόταν για τη μεγάλη εξέγερση.

Όπως αναφέρει στο απομνημονεύματά του (σελ.33) ο Γρίβας οι άνθρωποι του είχαν επιλέξει τους ακόλουθους στόχους:

ΛΕΥΚΩΣΙΑ: Ραδιοφωνικός Σταθμός Αθαλάσσας, Στρατιωτικός Ραδιοσταθμός, Στρατώνες Γούλσλεϊ, Αρχιγραμματεία, Γραφείο Παιδείας.

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ: Επισταθμία Δεκέλειας, αντλιοστάσιο Περγάμου, στρατιωτικός καταυλισμός στην οδό Αμμοχώστου-Λάρνακας.

ΛΑΡΝΑΚΑ: Αστυνομικό Αρχηγείο, Διοικητικό Μέγαρο Λάρνακας, Δικαστικό Μέγαρο, οικία διοικητή αστυνομίας και πολιτικού διοικητή.

ΛΕΜΕΣΟΣ: Επισταθμία Επισκοπής (γεννήτρια σταθμού) κεντρικός αστυνομικός σταθμός Αγίου Ιωάννου.

Προσθέτει ο Γεώργιος Γρίβας:

"Ευθύς εξ αρχής επεζήτησα όπως τα αποτελέσματα της πρώτης κρούσεως, παρά την έλλειψιν πείρας εκ μέρους των ομάδων... είναι τοιαύτα, ώστε να αποδεικνύουν ισχύν, να δημιουργήσουν δε την εντύπωσιν ότι πρόκειται περί σοβαράς επαναστατικής οργανώσεως και όχι απλώς περί προχείρων ενεργειών, ανευθύνων προσώπων ή με μικρά και ατελή οργανωτικήν διάρθρωσιν. Τούτο, άλλως τε θα εξύψωνε αφ' ενός το ηθικόν του λαού, αφ' ετέρου δε θα ενεποίει ζωηράν εντύπωσιν εις το εξωτερικόν και θα ενεφανίζετο εις τους Άγγλους ως μία καλώς προπαρασκευασθείσα οργάνωσις απελευθερωτικού κινήματος. Ως εκ τούτου επιλογή των στόχων και ο τρόπος προσβολής των απετέλεσε αντικείμενον ιδιαίτερας μελέτης και μερίμνης.

Εκαστος στόχος εκ των καθορισθέντων εις τους τομείς των ανωτέρω πόλεων ανεγνωρίσθη υπό των μελών της ενδιαφερομένης ομάδος και κατηρτίσθη ειδικόν διά τούτον σχέδιον προσβολής και αποχωρήσεως μετ'

αυτήν, το οποίον μοι υπεβλήθη προς έλεγχον. Προσωπικώς ανεγνώρισα σχεδόν άπαντας τους προσβλητέους στόχους και ήμην εις θέσιν να διενεργήσω εμπεριστατωμένον έλεγχον των υποβληθέντων σχεδίων, όστις και εγένετο δι' έκαστον τούτο.

Γενικαί οδηγίαι μου εκοινοποιήθησαν εις τους επικεφαλής των ομάδων δολιοφθορών εν σχέσει με την τεχνικήν και τακτικήν της προσβολής στόχου.

Ούτω περί τας **20** Μαρτίου ήμην καθ' όλα έτοιμος προς δράσιν..."

Εγραφε στο ημερολόγιο του ο Γεώργιος Γρίβας στις **8** Μαρτίου:

8 ΜΑΡΤΙΟΥ (1955): Μεσημβρίαν ήλθε σπίτι Νότης. συνεζητήσαμεν επί υποβληθέντος λογαριασμού και έκαμα παρατηρήσεις επί ωρισμένων κονδυλίων τα οποία δεν έπρεπε να γίνουν. Εδαπανήθησαν πολύ περισσότερα των όσων είχαμεν προϋπολογήσει. Ηρώτησα διατί δεν επληρώθη μπακάλης ως ούτος διατείνεται και απήντησε ότι επληρώθη (η ανωτέρω δήλωσις του εγένετο παρόντος και Πασχαλή, όστις και μου ανέφερε ότι μπακάλης του είπε ότι δεν επληρώθη).

Εστειλα σημείωμα εις Ερμήν να αναθέση εις ομάδα εκτελεστών Λευκωσίας αναγνώρισιν των κάτωθι στόχων: Αρχιγραμματεία και Γραφείον Παιδείας. Είναι ήδη δυνατόν να αναληφθούν και οι στόχοι αυτοί. Διότι εξηύρομεν και άλλο υλικόν. Ηγοράσαμεν **16** ακόμη νάρκας και υπάρχει και άλλον υλικόν προσφερθέν. Δόξα τω Θεώ επί τέλους. Κάτι σοβαρον θα γίνη με την βοήθειαν πάντοτε του Θεού.

Ηλθε ΕΡΜΗΣ. Του έδωσα εντολάς διά μελέτην σαμποτάζ εναντίον στόχων ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ και ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ. Επίσης να παραλάβη από Νότην το αναμενόμενον υλικόν συμπατάζ δι' όλους τους στόχους.

11 ΜΑΡΤΙΟΥ: Υπέβαλα εις Γεν. κατάστασιν γενομένων εξόδων από **27.1.55-9.3.55** καθώς και τοιαύτην παραληφθέντων χρημάτων. Επίσης εζήτησα **110λ** δι' αγοράν Ναρκών και **1** βαρελιού αματόλ.

12 ΜΑΡΤΙΟΥ: Ουδεμία απάντησις εκ μέρους του Γεν. δι' αυτοκίνητον κτλ. Ηναγκάσθην αποστείλω Πασχαλήν με σημείωμα προς ΑΒΕΡΩΦ ίνα ζητήση συνάντησιν με σύνδεσμον και δοθή μία απάντησις.

Ωρα **9** ήλθε Νότης εις σπίτι του. Ανέφερε ότι υλικόν διά Αμμόχωστον και Λευκωσίαν ετοιμάσθηκε και παρεδόθη ως κάτωθι.

Εις Αμμόχωστον (ΖΗΔΡΟΣ).

-**25** φιάλαι βενζίνης των τριών μπαταριών.

-**3** εκρηκτικά γεμίσματα βραδουκαύστου των **7** κιλών εκάστη.

-Μία ωρολογιακή των **7** κιλών.

30 πυροκροτητάς.

Δια τα ανωτέρω διετέθη το κάτωθι υλικόν:

-**31** κ. εκρηκτικός ύλας.

75 μασούρια δυναμίτιδος.

5 μασούρια Νόμπελ **808**.

-**20** μέτρα φυτίλι

30 ομάδες βενζίνης.

25 φιάλας

Εις Λευκωσίαν (ΕΡΜΗΣ).

5 γεμίσματα εκρηκτικά βραδουκαύστου των **6** κ. έκαστον.

2 γεμίσματα εκρηκτικά βραδουκαύστου των **4** κ. έκαστον.

2 Ωρολογιακαί των **6** κ. εκάστη

-**34** επιθετ. χειβομβίδες.

10 φιάλες βενζίνης

4 φιάλες βενζίνης

4 φιάλες βενζίνης με πυροκροτητάς και φυτίλι

σκέτο.

Διά τα ανωτέρω διετέθησαν τα κάτωθι υλικά:

50 κ. εκρηκτικής ύλης.

75 πυροκροτητάς.

9 μασούρια Νόμπελ **808**

16 μέτρα φυτίλι

38 μασούρια δυναμίτιδος

12 ομάδες βενζίνης

18 φιάλας

Έδωσα οδηγίας

Διά την χρησιμοποίησιν υπολοίπου υλικού εις
Λεμεσόν.

-Τας εγγράφους οδηγίας διά την εργασίαν εις
Λεμεσόν.

14 ΜΑΡΤΙΟΥ: Ωρα **19.30:** Ηλθε σπίτι μου ΑΒΕΡΩΦ
κατόπιν προσκλήσεως να δώσω εντολάς. Ηναγκάσθη να
μου ομολογήση ότι Νότης έλαβε χρήματα από Χριστούδη
περί τας **150** λίρας και ότι αυτός δεν έλαβε διόλου
χρήματα παρά Χριστούδη, ως αρχικώς ηναγκάσθη να πη
ότι έλαβε **70** λίρας (άρα και δικαιολογείτο και δι'
έξοδα υποβληθέντα υπό τούτου σαν Νότη). Επίσης ότι
τρόφιμα δεν επληρώθησαν, επίσης ημιφορτηγόν
αυτοκίνητον δεν παρεδόθη εις ιδιοκτιήτην.

Δεν ηδυνήθη όμως να μου δικαιολογήση διατί
τον εκάλυψε τόσον καιρόν. Με παρεκάλεσε να μη
ανακοινώσω περί τούτων εις Νότην.

Του συνέστησα να εξακριβώση μέσω Μασωνίδη ή
άλλου τινός τι απέγιναν τα χρήματα αυτά που έλαβε
από Χριστούδη καθώς και δικαιολογηθέντα διά
ημιφορτηγόν αυτοκίνητον.

Τι να κάμω με τον απατεώνα που έμπλεξα;

Μεγάλην ευθύνην έχουν διά τας καταχρήσεις του
Νότη εκείνοι, οι οποίοι του έδιδον χρήματα χωρίς να
λάβουν σημειώμά μου.

Διά να προλάβω μάλιστα εκ μέρους Νότη
καταχρήσεις και κατόπιν της υπό Γεν. παραδόσεως εις
τούτον άνευ σημειώματος μου χρημάτων, ηναγκάσθη να
του απευθύνω προ καιρού επιστολήν διά της οποίας
του έλεγον να μη δίδη εις ουδένα χρήματα παρά
κατόπιν σημειώματος μου συνοδευομένου υπό
αποδείξεως.

Αλλά και ο Χριστούδης πώς του έδωσε; Το ζήτημα
αυτό με εστενοχώρησε πολύ όχι μόνο λόγω ευθιξίας
αλλά και διότι είχε κακόν αντίκτυπον εις τα μέλη μας
όσοι το έμαθαν.

Να τον εκτελέσω με τα χέρια μου; Θα προδοθή η
υπόθεσις.

15 ΜΑΡΤΙΟΥ: Περί **20.20** ώραν αναχωρήσαμεν εξ οικίας Μιχαλοπούλου όπου συνηντήθημεν με Χριστούδην. Συνεζητήσαμεν σχετικώς με λειτουργίαν πολυγράφου δι' έκδοσιν προκηρύξεως της οργανώσεως.

21 ΜΑΡΤΙΟΥ: Αναφέρω εις Γεν. ότι ΕΙΜΑΙ ΕΤΟΙΜΟΣ και αναμένω διαταγήν ενάρξεως. Παράτασις καταστάσεως αναμονής εγκυμονεί κίνδυνον.

Υπέβαλον κατάστασιν αγορασθέντος υλικού και διατεθέντος τοιούτου εις περιοχάς δια πρώτα σαμποτάζ.

22 ΜΑΡΤΙΟΥ: Προετοιμάζομαι διά την έναρξιν. Μελετώ όλας τας λεπτομερείας. Ετοιμάζω την κρύπτην μου ως Σ. Διοικήσεως τον οπλισμόν. Εξοπλίζω την ακολουθείαν μου. Ξεκαθαρίζω το αρχείον μου.

Ωρα **8** ανεχώρησα διά Λευκωσίαν όπου αφίχθην περί **16.30** ώραν. Δεν εκουράσθηκα μολονότι από χθες εργάζομαι εντατικά. Πρέπει να αξιοποιηθούν οι κόποι μας και οι αγώνες μας. Είμαι ευχαριστημένος διότι βλέπω τώρα τους καρπούς τόσων ημών εργασίας, εντατικής επιμόνου, μεθοδικής, και με την βοήθειαν μόνον του Νότη, ο οποίος παρά όλα τα άλλα σφάλματά του, εργάζεται πραγματικά όχι βέβαια χωρίς επιτιμήσεις και συμβουλάς εκ μέρους μου.

26 ΜΑΡΤΙΟΥ: Μεσημέρι ήλθε ΕΥΑΓΟΡΑΣ επανελθών εκ Λεμεσού. Μου ανέφερε συντελεσθείσαν εργασίαν. Παρέδωσε κατάστασιν ονομαστικώς ομάδων ανταρτών με προορισμόν εκάστου. Οπλισμός διενεμήθη εις άνδρας ομάδων ΑΜΙΑΝΤΟΥ και ΠΥΡΓΟΥ. Εδωσε οδηγίες εις Νεολαίαν διά τρόπον αναγραφής συνθημάτων κτλ.

Του έδωσα εντολήν διά σήμερον και αύριον.

Να επιθεωρήση ομάδα ΖΗΔΡΟΥ εάν είναι εν τάξει και συστήση εχεμύθειαν. Να ανατεθή ο στόχος Κυβερνείου εις ομάδα Γέρι με ΠΟΛΟΝ και γίνη αναγνώρισις. Να λάβη επαφήν με ομάδα ΖΩΔΙΑΣ και συστήση εχεμύθειαν και όταν τους χρειασθώμεν θα ειδοποιήσωμεν. Το πολυβόλον με Μπρέντ να μεταφερθή εις Κυρήνειαν .

27 ΜΑΡΤΙΟΥ: ΑΒΕΡΩΦ ανέφερε ότι Γεν. θέλει να με ίδη **29**ην τρεχ. ώραν **20**ην εις ίδιον μέρος.

29 ΜΑΡΤΙΟΥ: **20**ην ώραν είδον Γεν. ΝΑ ΑΡΧΙΣΩΜΕΝ. Μου έδωσε την ευχήν του. Ο θεός μαζί μας.

Περί την **22** ώραν ήλθα σπίτι μου. Σκέπτομαι πότε ν αρχίσω. Βράδυ. **31**η Μαρτίου ή βράδυ **1**η Απριλίου. Πρέπει να αρχίσω το γρηγορώτερον γιατί όσο προχωρούμε τόσο το φεγγάρι θα μας εμποδίση. Είναι σήμερα **6** ημερών.

Θα δω αύριον τους τομεράρχας και εάν είναι έτοιμοι ν αρχίσωμεν το βράδυ της **31** Μαρτίου. Κλείνω το βιβλίο γιατί θα το ετοιμάσω να το θάψω.

30 ΜΑΡΤΙΟΥ: Εσπέραν ώρα **20.30** εις οικίαν Μιχαλοπούλου συνεκέντρωσα ΕΡΜΗΝ, ΖΗΔΡΟΝ, ΟΡΕΣΤΗΝ, ΕΥΑΓΓΟΡΑΝ. Ανεκοίνωσα απόφασιν μου όπως ενέργεια γίνη εσπέραν **31** Μαρτίου-**1** Απριλίου και ώρα **0.30**. Εμειναν σύμφωνοι.

Αυτοί που συγκεντρώθηκαν δεν ήταν άλλοι από τους Γρηγόρη Αυξεντίου, Σταύρο Ποσκώτη, Ευάγγελο Ευαγγελάκη, και Νότη Πετροπουλέα.

Για τη σύσκεψη αυτή ο Σταύρος Ποσκώτης αφηγήθηκε στο "Χρονικό" της ΕΟΚΑ:

" Σύσκεψις Αρχηγού και τομεαρχών εν Στροβόλω. Δύο ημέρας προ της **1.4.1955** προσκλήσει του αρχηγού, συνεκεντρώθημεν οι ακόλουθοι τομεάρχαι της ΕΟΚΑ: Ευάγγελος Ευαγγελάκης Λευκωσίας, Γρηγόρης Αυξεντίου Αμμοχώστου, Σταύρος Ποσκώτης Λάρνακος, εις την οικίαν του Κ. Μιχαλοπούλου εις Στρόβολον, διά την τελευταίαν προ της ενάρξεως του αγώνος σύσκεψιν μετ' αυτού. Κατά την σύσκεψιν ήτις επραγματοποιήθη την **8** μ.μ. ο Αρχηγός ανεκοίνωσεν την απόφασιν του όπως την **0.30** π.μ. της **1.4.1955** γίνη η έναρξις του αγώνος, ακολούθως μας ανέγνωσε κατασυγκεκινημένος την προκήρυξιν του προς τον Κυπριακόν λαόν (πρώτον φυλάδιον του Διγενή) και αποχαιρετών ένα, ένα μας ηυχήθη καλήν τύχην.

Διακατείχε τους πάντας μεγάλη συγκίνησις, διότι είχομεν πλήρη συναίσθησιν της υψίστης

σημασίας την οποίαν είχεν διά τη Κύπρον η απόφασις δι' έναρξιν ενόπλου αγώνος προς αποτίναξιν του αποικιακού ζυγού. Δεν υπερβάλλω εάν είπω ότι από της ώρας εκείνης ησθανόμεθα ελεύθεροι. Εγώ προσωπικώς έβλεπα τα όνειρα και τας πολυετείς προσπαθείας μου δ' ουσιαστικόν αγώνα να πραγματοποιούνται. Ημην διπλά ευτυχής.

Την ιδίαν νύκτα μας παρεδόθησαν χιλιάδες φυλλαδίων (των πρώτων προκηρύξεων του Διγενή) τα οποία μετεφέραμεν μετά του ζεύγους Καλλή Γ. Καλλή εις Λάρνακα και εφυλάξαμεν εις την οικίαν των. Το ζεύγος Καλλή προθυμότατα με βοήθησεν εις τας πλείστας των διά την οργάνωσιν μετακινήσεων μου, εκτός της Λάρνακας εις πόλεις ή χωρία".

Στη σύσκεψη ο Ποσκώτης ανέφερε επίσης ότι όλα ήσαν έτοιμα και ότι στην κατάλληλη ώρα, **00,30** της 1ης Απριλίου θα διακοπτόταν η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος όπως είχε συμφωνηθεί σε όλη την Κύπρο, ώστε να μπορέσουν οι σαμποτέρ να δράσουν πιο ελεύθερα μέσα στο σκοτάδι.

Πρόσθετε ο Ποσκώτης για τον τρόπο δράσης:

"Τας παραμονάς της ενάρξεως του αγώνος είσηγήθην εις τον αρχηγόν ότι θα ήτο καλον, διά ψυχολογικούς λόγους και προς υποβοήθησιν των ομάδων εις το έργον των, να ανατεθή εις ειδικάς ομάδας η διακοπή του ηλεκτρικού ρεύματος επί παγκυπρίου κλίμακος, ίνα βυθισθή η νήσος εις το σκότος, την ιδίαν ώραν που θα προεκαλούντο αι εκρήξεις, Η εισήγησις μου εγένετο δεκτή και εξουσιοδοτήθην όπως αναλάβω την όλην επιχείρησιν.

Επεσήμανα τα ακόλουθα σημεία, εις τα οποία έπρεπε να γίνη επέμβασις διά να επιτευχθή η σβέσις των φώτων εις όλας τας πόλεις:

α) Διά την ηλεκτροφόρον γραμμήν Δεκελείας-Λευκωσίας- Κυρηνείας κάπου πλησίον Κόσιης- Πυροΐου.

2). Διά την γραμμήν Δεκελείας- Λάρνακος-Λεμεσού κάπου νοτίως του χωρίου Λειβάδια της Λάρνακος.

γ). Διά την γραμμήν Δεκελείας- Αμμοχώστου

κάπου μεταξύ Δεκελείας- Αυγόρου.

Αμέσως προέβην εις οργάνωσιν ειδικών προς τούτο ομάδων, εκ των υφισταμένων ήδη εις Λάρνακα, εζήτησα την συνεργασίαν του Γρηγόρη Αυξεντίου διά την περιοχὴν του και εν συνεργασία μετά του Παναγιώτη Κουμενή, δημάσχου Αθηαίνου διηυθετήθη η επέμβασις εις τη Κόσιην".

Τις τελευταίες στιγμές του Διγενή με τους τομεάρχες του πριν από την έναρξη του αγώνα, έζησε σε όλη τους την έκταση το ζεύγος Μιχαλοπούλου.

Είπε ο Μιχαλόπουλος στον Παναγιώτη Παπαδημήτρη:

"Έξω επικρατούσε μεγάλη ησυχία. Κάπου, κάπου κανέν αυτοκίνητο διέκοπτε την ησυχία της νύκτας, ενώ περνούσε από τον κύριο δρόμο της Κλιματαριάς, όπου ήταν το σπίτι μας και όπου φιλοξενείτο ο Γεώργιος Γρίβας. Εμείς καθόμασταν στη σάλα και σιγοκουβεντιάζαμε. Τα παιδιά μας είχαν ήδη κοιμηθεί και ξεκουραζόμασταν. Κάπου, κάπου σαν ακούγαμε κανένα θόρυβο κοιτάζαμε από το παράθυρο μήπως ερχόταν κανένας μουσαφίρης ή ύποπτος.

Δίπλα μας μέσα στο υπονοδωμάτιο μας, η ομάδα με τους άνδρες του Διγενή σιγοκουβεντιάζαν. Μόνο κάπου κάπου ακουγόταν η φωνή του Διγενή που ξεχώριζε που μιλούσε με αυτοπεποίθηση και επαναλάμβανε στους άλλους συνεχώς ότι η λευτεριά θα ερχόταν γρήγορα.

Κάποτε τελείωσε η σύσκεψη και βγήκαν όλοι έξω στο μικρό χωλ. Σαν ακούσαμε τις φωνές τους ανοίξαμε κι' εμείς δειλά, διελά την πόρτα και τους πλησιάσαμε.

Είδαμε το Διγενή να δίνει στον καθ' ένα από ένα βαλιτσάκι, να τους ασπάζεται ένα προς ένα και να τους κτυπά φιλικά στην πλάτη λέγοντας τους: "Στο καλό και καλή λευτεριά".

Το κουτί που έδινε στον καθ' ένα ο Διγενής δεν ήταν τίποτε άλλο παρά η πρώτη προκήρυξη του προς τον Κυπριακό λαό, που θα διανεμόταν την επομένη με την έναρξη του ενόπλου αγώνα, είχε εκτυπώσει ο αρχιμανδρίτης Κωνσταντίνος Λευκωσιάτης, ένας από

τους πολλούς ιερωμένους που είχαν ενταχθεί στην οργάνωση.

Η επομένη ημέρα, **31** Μαρτίου, ήταν πολύ δραματική για τον αρχηγό της ΕΟΚΑ. Περίμενε να βραδυάσει ανήσυχος στο σπίτι του Μιχαλόπουλου στο Στρόβολο. Ανησυχούσε μήπως συνέβαινε κάτι το αναπάντεχο. Να πως ο ίδιος περιγράφει στο ημερολόγιο του την τελευταία μέρα πριν από την έναρξη του αγώνα:

31 ΜΑΡΤΙΟΥ: Με απησχόλησε το ζήτημα του Σ. Διοικήσεως μου. Ενόμιζα ότι δεν ευρίσκομαι εν ασφαλεία εις σπίτι όπου διαμένω διά να μπορέσω να διευθύνω τον αγώνα και εσκεπτόμην να μετακινηθώ εις Κυρήνεια.

Αλλά τελικώς απεφάσισα να παραμείνω εις Λευκωσίαν, ώστε να επικοινωνώ καλύτερον με τας υφισταμένας Διοικήσεις και επεμβαίνω εναργέστερος εις Λευκωσίαν όπου αι Διοικήσεις δεν εφείνοντο δραστήριοι. Παρά τας προτροπάς ΕΥΑΓΟΡΑ όστις εκινήθη προς Κυρήνειαν διά τον σκοπόν ανευρέσεως οικήματος (ματαιωθείσης τελικώς της εκεί μεταβάσεως του λόγω μη ελεύσεως ΠΑΠΑΦΛΕΣΑ εις ορισθείσαν συνάντησιν). Παρέμεινα οριστικώς εις Λευκωσίαν.

ΕΥΑΓΟΡΑΣ ανεχώρησε περι **12.30** ώραν δια Λεμεσόν, αφού του ηυχήθην καλήν επιτυχίαν.

Περί την **13.30** ώραν ανεχώρησα διά οικίαν Στροβόλου, όπου εγκατέστησα προσωρινώς τη Σ.Δ. μου διά να επικοινωνώ καλύτερον με τας υφισταμένας Διοικήσεις και μη εκ της συχνής επαφής με συνδέσμους αποκαλυφθή ο οριστικός Σ. Δ. μου.

Πλησιάζει η ώρα δράσεως. Περί **0.30** αντιλαμβάνομαι μικράν διακοπήν ρεύματος, αλλά άνευ τινός αποτελέσματος. Τι συμβαίνει; Απέτυχεν η προσπάθεια κατασβέσεως των φώτων;

Μετά παρέλευσιν λεπτών τινών από καθορισθείσαν ώραν **0.30** ακούονται αι πρώται εκπυροκροτήσεις, και ακολουθούν και άλλαι και τέλος η τελευταία ήτις ήτο εις έντασιν και η

μεγαλυτέρω.

Κατεκλήθην περί 3ην πρωΐνήν.

Αύριον θα δούμε τα αποτελέσματα.